

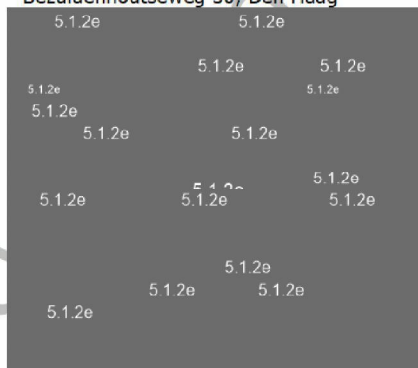
Maatschappelijk Impact Team

Tweede reguliere vergadering Maatschappelijk Impact Team 2023

Afdeling
Omschrijving
Vergaderdatum en -tijd
Vergaderplaats
Aanwezig

Secretariaat MIT
Tweede reguliere vergadering MIT
14 maart 2023, 15.00-17.00u
Bezuidenhoutseweg 30, Den Haag

Afwezig

1. Opening en mededelingen

5.1.2e en 5.1.2e geven een terugkoppeling van de gesprekken die zij de afgelopen maand hebben gevoerd.

- 5.1.2e licht toe hoe de besluitvorming in de RWIZO over de afschaling van de coronamaatregelen is verlopen. 5.1.2e heeft daar aandacht gevraagd voor Long Covid en voor communicatie, waarin het belangrijk is te benadrukken dat de situatie niet terug naar af is, maar dat er algemeen geldende normen zijn voor wanneer je ziek bent.
- 5.1.2e heeft met ambtenaren van het ministerie van SZW gesproken over het advies over de afschaling van de coronamaatregelen. SZW was blij met het MIT-advies en vertelde dat hun contacten met de sociale partners soepel liepen, misschien ook doordat MIT de sociale partners bij het adviseringstraject heeft betrokken.
- Het gesprek met SZW ging ook over een mogelijke nieuwe evaluatie van het advies- en besluitvormingstraject en de rollen die OMT en MIT daarin spelen. SZW gaf aan daar niet veel heil in te zien omdat de eerdere evaluatie ook niet voor veranderingen heeft gezorgd.

- SZW gaf verder aan dat zij nadenken over nieuwe adviesaanvragen, bijvoorbeeld over coronaschulden of hybride werken. Over een ongevraagd MIT-advies over Long Covid was bij de ambtenaren van SZW minder enthousiasme.

Versillende leden reflecteren op het kort geding van FNV-CNV tegen de Staat over de compensatie voor zorgpersoneel dat Long Covid heeft opgelopen. De RVS heeft eerder geconstateerd dat het nodig is om een regeling te treffen voor deze mensen; het gaat om een moreel en niet om een juridisch vraagstuk (de insteek van het ministerie van VWS).

MIT-leden bespreken de Nederlandse besluitvorming om Covid-19 als endemisch te behandelen versus de internationale context van de WHO die adviseert om de pandemische status in 2023 te handhaven, mede vanwege de onzekerheden rond Long Covid. Opgemerkt wordt dat de huidige pandemie niet onnodig moet worden opgerekt. Het afnemende draagvlak van mensen is hiervan een indicator, zo geeft ook het Trendonderzoek RIVM aan. Tegelijkertijd is de constatering dat de epidemiologische cyclus een andere is dan de maatschappelijke cyclus. De maatschappelijke impact blijft veel langer voelbaar. Daarnaast is aandacht nodig voor pandemische paraatheid, voor mogelijke gezondheids crises maar ook voor andere crises. De voorzitter stelt voor hierop terug te komen in de junivergadering, en daarbij ook de mogelijke consequenties voor de werkzaamheden van het MIT te beschouwen. (ACTIE)

De expertleden melden welke relevante studies er de afgelopen tijd gepubliceerd zijn of gaan worden. Deze zullen (ook) worden opgenomen in het infobulletin:

- RIVM-gedragsunit: onderzoek naar hoe burgers de afschaling van coronamaatregelen ervaren ([Met focusgroepen in gesprek over COVID-19 in een endemische fase | RIVM](#));
- RIVM-gedragsunit: recente resultaten trendonderzoek ([Naleving van en draagvlak voor de basis gedragsregels | RIVM](#));
- RIVM-gedragsunit: de preferentiestudie (vignetstudie) komt binnenkort uit;
- SCP-inbreng voor een deskundigenbijeenkomst in de Eerste Kamer over nieuwe de Wet Publieke Gezondheid: ([SCP Kennisnotitie eerste tranche wijziging Wet publieke gezondheid \(Wpg\) | Publicatie | Sociaal en Cultureel Planbureau](#));
- SCP-studie naar de organisatie van burgerfora ([SCP: neem perspectief van burgers mee bij organisatie burgerforum | Nieuwsbericht | Sociaal en Cultureel Planbureau](#));
- CPB-onderzoek naar coronaschulden bij bedrijven (<https://www.cpb.nl/effecten-van-coronasteun-op-bedrijvendynamiek-en-productiviteitsgroei-een-nieuwe-analyse-met-machine-learning>);
- SER-advies over hybride werken ([Hybride werken balans tussen zeggenschap en maatwerk | SER](#));
- SER-advies met oplossingsrichtingen voor de arbeidsmarktkrapte in de publieke sector ([Waardevol werk : publieke dienstverlening onder druk \(ser.nl\)](#)). De Arbovisie 2040 komt later dit voorjaar uit.

2. Conceptverslag

- Een lid vult aan dat de NCTV graag bereid is om de kennispartners van het MIT te betrekken bij de risicoanalyses van de NCTV. Dit wordt opgenomen in het definitieve verslag.
- Verder worden het conceptverslag van de MIT-vergadering van 14 februari 2023 (2.1) en de bijgewerkte actielijst (2.2) vastgesteld.

3. Communicatiestrategie

5.1.2e licht de communicatiestrategie toe die staat beschreven in het memo met bespreekpunten (3.1) en het concept-communicatieplan MIT (3.2).

5.1.2e licht de strategie toe die is gevolgd bij het afschalingsadvies. Zij geeft aan dat de ongevraagde MIT-adviezen over maatschappelijke impact – die verder niet gerelateerd zijn aan maatregelen en OMT-adviezen – een grotere kans van slagen hebben in de communicatie.

De expertleden geven eerst hun reactie op de communicatiestrategie.

- De communicatiestrategie hangt samen met de positionering MIT nu corona endemisch is. Hoe verhoudt het MIT zich tot de aflopende pandemie? Moet het MIT gaan slapen?
- Als overwogen wordt om de taakopdracht van het MIT te verbreden, dan dient ook goed gekeken te worden naar de toegevoegde waarde van het MIT ten opzichte van bestaande adviesraden en andere organisaties zoals RIVM en NCTV.
- Het MIT communiceert over een breed gedefinieerde groep medisch en sociaaleconomisch kwetsbaren. VWS gaat de groep *medisch* kwetsbaren waarschijnlijk smal definiëren (immuungecompromitteerden). Dit kan voor afwijkende strategieën zorgen.
- De langetermijneffecten van de pandemie zijn nog niet voorbij. Maatschappelijke effecten hebben een andere cyclus dan de epidemiologische. Hoe ga je vanuit die ervaring communiceren?
- Het is een goed voornemen om te communiceren met het brede publiek, maar hoe ga je dat doen?
- Bij ongevraagde adviezen over specifieke thema's is het goed om af te stemmen met andere kennisinstellingen en adviesraden.

5.1.2e reflecteert op de inbreng van de expertleden. De positionering van het MIT vraagt inderdaad opnieuw de aandacht. Er treedt een verschuiving op van advisering over kortcyclische maatregelen naar adviezen over de impact op iets langere termijn. Het MIT zorgt in afstemming en samenwerking met andere partijen voor kennissynthese met als doel de crisisbesluitvorming te ondersteunen. Het ontwikkelen van de kennisbasis is vastgelegd in het werkprogramma. De vier kwetsbare groepen uit het advies 'Fit voor het najaar', die door het kabinet zijn omarmd, krijgen daarbij altijd de aandacht. Dit kan inderdaad verwarrend zijn in relatie tot de definitie van VWS. Anders dan bij het OMT kan het MIT voorlopig niet gaan slapen; het OMT valt terug op het RIVM, maar het MIT heeft geen basis om op terug te vallen.

De leden geven de volgende overwegingen:

- Het MIT kan als onafhankelijke commissie een eigen tijdframe en een eigen definitie van kwetsbare groepen hebben. De onafhankelijkheid van het MIT is cruciaal; het MIT moet niet simpelweg onder de rijksoverheid worden geschaard.
- Het bestaansrecht van het MIT zit niet in de epidemiologische cyclus. Er zijn spillovereffecten op andere terreinen en de langetermijneffecten zijn cruciaal. Dit moet het MIT blijven onderschrijven; er is nazorg nodig. Daarbij kan het MIT duidelijk maken welke rekening betaald wordt als je bij een crisis geen aandacht besteedt aan de langetermijneffecten. Op deze manier kun je over veel onderwerpen publiceren.
- Het is goed om scherp te hebben waarin het MIT onderscheidend is. Bij de ongevraagde adviezen is het belangrijk dat de relatie met de pandemie duidelijk is en dat er sprake is van maatschappelijke gevolgen van enige omvang. 'Jongeren' is als thema te breed gedefinieerd, het gaat om specifieke groepen jongen voor wie de gevolgen van de pandemie nog steeds merkbaar zijn (fysieke en mentale gezondheid). Long Covid is een lastig onderwerp omdat oorzaak en oplossingen vooral medisch van aard zijn, hoewel de maatschappelijke impact ook aanwijsbaar is (kwaliteit van

leven, ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid, bestaanszekerheid). In de keuze van thema's is het belangrijk om kennis voorop te stellen; het MIT is in de wetenschappelijke onderbouwing nog kwetsbaar. Het MIT moet niet worden geleid door belangen.

- Het MIT is uniek omdat het kijkt naar de volle breedte van maatschappelijke impact, van de pandemie maar mogelijk ook andere crises. Stapeling van effecten zou ook een thema kunnen zijn; of de wijze waarop de pandemische paraatheid moet worden ingericht (denk bijvoorbeeld aan preventie van zoönosen). De RVS doet onderzoek naar syndemics: effecten die elkaar bij een pandemie versterken (voor het eerst bij AIDS gezien).
- In de communicatiestrategie hoeven niet alleen adviezen centraal te staan. De kennisbasis leent zich ook voor communicatie aan specifieke groepen. Vanuit de kennissynthese kunnen ook interviews worden gegeven of een essay worden geschreven. Buiten de crisissituatie kunnen daarin naast de voorzitter ook de andere MIT-leden een rol spelen. Het MIT krijgt daarmee een breder profiel.
- De communicatiestrategie richt zich vooral op beslissers en professionals. Om een breder publiek te bereiken, inclusief jongeren, is het belangrijk sociale media in te zetten. Dit vraagt wel om een tijdsinvestering, omdat je ook reactie moet kunnen geven (kosten-baten).
- De website zou bij voorkeur een onafhankelijke uitstraling moeten hebben. De communicatie (website) van het PDPC wordt genoemd als goed voorbeeld.

5.1.2e concludeert dat er op hoofdlijnen steun is voor de communicatiestrategie, hoewel deze is ontwikkeld op het moment dat de pandemie nog niet in de endemische fase was beland. De strategie blijft een dynamisch document en zal worden geagendeerd voor de vergadering in juni, als ook de positionering en eventuele wijzigingen op het werkprogramma van het MIT worden besproken en de thema's die het MIT zal oppakken. Dan zal ook een besluit worden genomen over de website. (ACTIE)

Wel stelt 5.1.2e voor in ieder geval op korte termijn te kijken of er een ongevraagd advies uitgebracht kan worden over Long Covid, in samenspraak met of in ieder geval afstemming met de RVS. De vergadering stemt hiermee in. (ACTIE)

4. Kennisbasis

Leden presenteren de voortgang van de subcommissies aan de hand van presentaties (bijgevoegd). De secretaris licht de samenhang tussen de subcommissies toe. De voorzitter vraagt de leden of de subcommissies op deze wijze verder kunnen. Voor het vervolg doet het MIT graag een beroep op de inzet van de expertleden. (ACTIE)

Reacties van de leden op de presentaties van de subcommissies:

- De MIT-leden zijn positief over de kennisuitwisseling tussen de subcommissies. Zij waarderen de stand van zaken. De samenhang tussen de subcommissies is duidelijk.
- Gelet op de nieuwe endemische situatie moet wellicht ook de kennisbasis onder de loep. Het gaat om de opbrengst voor de toekomst, ook als het MIT niet actief aan het werk is. De aandacht moet misschien meer uitgaan naar preventie en pandemische paraatheid dan naar de getroffen pandemiemaatregelen.
- Het is belangrijk adaptiviteit in te bouwen in de kennisbasis. Vanuit een solide kennis kan dan focus worden gelegd op specifieke groepen of problemen. Die zouden naar boven moeten komen in de factsheets. Niet

alleen kwantitatieve gegevens uit onderzoek tellen, ook praktijkkennis en -ervaring zijn waardevol.

- Voor het dashboard is het de vraag wat je doet met variabelen die pas later beschikbaar komen. De brede-welvaartvariabelen uit het dashboard komen ook terug in de factsheets. Het MIT gaat het dashboard niet zelf uitvoeren, maar zal hierover adviseren aan de opdrachtgever (ministerie van SZW).
- Het afwegingskader zou een belangrijke rol kunnen spelen bij het meer expliciet maken van impliciete afwegingen, een punt van kritiek van het OVV op het kabinet. Tegelijkertijd moet er wel ruimte overblijven voor politieke afweging. Het PDPC gaat ook een afwegingskader maken; dit is zowel medisch als maatschappelijk. Belangrijk dat het MIT met PDPC afstemt (werkbezoek is gepland voor juni).
- Het zou goed zijn ook te adviseren over een wetenschappelijke crisisstructuur. Hierover denkt onder andere het RIVM na in het kader van pandemische paraatheid.

Reacties van de expertleden:

- Het SCP stelt graag de kennisinfrastructuur ter beschikking om zoveel mogelijk kennis voor de kennisbasis 'hard' te maken. Bij de factsheets is de suggestie om te bezien of alle maatregelen zoals genoemd in de Wet publieke gezondheid worden meegenomen. Verder is de vraag hoe je voorkomt dat in het afwegingskader de beter meetbare effecten meer gewicht krijgen dan de minder meetbare.
- De SER ziet voor het MIT vooral een belangrijke taak in het organiseren van kennis, en voor de langere-termijnpact. Daarnaast doet de SER de suggestie voor het dashboard om te zoeken naar indicatoren die iets zeggen over de 'uitlaatklep' van de bevolking tijdens een crisis, zoals sport.
- De RIVM-Gedragsunit vraagt aandacht voor de wijze waarop je burgerperspectief en burgerbetrokkenheid kunt meenemen. Burgers geven in het vignetonderzoek aan dat zij meer begrip hebben gekregen voor complexe dilemma's en vraagstukken doordat zij in dit onderzoek bij de afweging worden betrokken.

5.1.2e bedankt alle MIT-leden en expertleden voor hun feedback en steun. Ze concludeert dat de subcommissies verder kunnen op de ingeslagen weg. Het MIT zal de experts hierbij meer gaan betrekken. Daarnaast heeft de nieuwe, endemische fase mogelijk ook consequenties voor de kennisbasis: door te verbreden of door andere accenten te leggen. De kennisbasis wordt dynamisch ingericht zodat het MIT kan inspelen op nieuwe omstandigheden. De verschillende subcommissies zullen hierover in de junivergadering bij de tussenevaluatie terug rapporteren. (ACTIE)

5. Wat verder ter tafel komt en sluiting

Terzijde wordt het voorstel gedaan om een volgende keer schriftelijke input te geven bij vergaderstukken, zodat de discussie zich op een aantal hoofdpunten kan richten.

Onder dankzegging sluit 5.1.2e de vergadering.

Mogelijke agendapunten voor een volgende keer:

- Presentatie planbureaus over recent onderzoek dat relevant is voor het MIT (11 april)

- Werkwijze MIT: spelregels, gedragscode en belangenverklaringen (11 april of 16 mei)
- Evaluatie adviestrajecten: maatregelen reizigers China en afschaling basisadviezen (11 april of 16 mei)
- Presentatie preferentie-onderzoek RIVM (ntb)
- Positionering MIT in de nieuwe endemische situatie, eventuele gevolgen voor werkprogramma, kennisbasis en communicatiestrategie (13 juni, aansluitend etentje)

conceptverslag